

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Constituție în Turcia.

Există de mult în Turcia un partid politic al Turcilor tineri, care acum de curând a pășit pe terenul *faptelor*, pentru a face ordine în provinciile din imperiul turcesc. A început operațiunile în Macedonia, cuibul certelor și al nedreptăților, și cu succesul cel mai splendid, pentru că în câteva zile s'a făcut atât de temut, încât Sultanul s'a văzut silit să dea ceea ce cerea partidul acesta, pus sub conducerea unui comitet energic, *constituție* pe seama popoarelor din Turcia.

A fost foarte ușoară situația pentru Turcii tineri, fiindcă armata turcească era pe partea lor. S'a întâmplat cazul, că trupele au denețat supunerea de a se bate cu gloatele Turcilor tineri, și s'au pus în rând cu acestea, pentru a lupta în contra jefuitorilor de drepturi omenești din Turcia.

După ce au ajuns stăpâni pe situație în Macedonia, Turcii tineri au amenințat, că își iau drumul spre Constantinopol, de sine înțeles, că nu pentru a se închina Sultanului și ministrilor sei. Și amenințarea aceasta, precum și faptul, că armata nu e străină de luptele și dorințele Turcilor tineri, au făcut, ca Sultanul imediat să cheme la sfat pe mai marii sei. Și după niște confătuiri animate, cari au durat dela orele trei după amiază până la orele unsprezece din noapte, consiliul de miniștri și de bărbați de stat a dat Sultanului sfatul, să dea imperiului *constituție*, adică să pună în executare constituția pe care o promisese poporațiunii la anul 1876, dar care nu a fost pusă în vigoare.

Sultanul a primit sfatul, și în ziua următoare, dimineața, a fost publicat decretul Sultanului, prin care se introduce în imperiul turcesc constituția dela anul 1876. Evenimentul acesta, care a provocat senzație în lumea întreagă, s'a întâmplat Vineri dimineața, iar Sâmbăta a apărut al doilea decret al Sultanului, prin care vin amnestiați vre-o două sute de condamnați politici, iar alți vre-o șase sute espulsați primesc îndreptățirea de a se reîntoarce în patrie. Totodată se șterge și cenzura.

Prin aceste fapte, primite de întreaga poporațiune din Turcia cu cea mai mare însuflețire, statul turcesc a intrat în rândul statelor, cari singure pot să-și facă regenerarea, fără concursul și ajutorul altor state. Planurile diplomației europene, cu privire la vindecarea acestui om bolnav, cum se numea imperiul turcesc cu predilecție, sunt acum încrucișate, pentru că omul bolnav, la dreptul vorbind, nici nu e bolnav. Puterile mari europene îl vor lăsa acum în pace, să-și reguleze singur afacerile, ceea ce probabil că o va face cu mai bun succes, decât diplomația europeană.

Notăm, că după știrile din Constantinopol, organizarea Turcilor tineri era mai înainte foarte slabă,

nici nu se prea știa ceva de ea. Dar imediat cum s'a pășit la *fapte* și au fost delăturați câțiva dintre cei mai tirani, cari s'au trimis în ceealaltă lume fără sentență judecătorească, rândurile lor s'au încheșat, pentru că li-s'au alăturat toți nemulțămiiții, iar în imperiul turcesc, afară de funcționarii cei lacomi, oameni mulțămiiți nu prea erau.

Destul, că prin energia Turcilor tineri s'a creat o nouă stare de lucruri în Turcia, care se află acum în pragul unei nouă dezvoltări moderne de stat. De sine înțeles deci, că pretutindenea însuflețirea e mare. Pe multe locuri s'au ținut întruniri publice de manifestare, și într'un oraș, după cetirea decretului Sultanului, metropolitul grecesc s'a sărutat cu preotul bulgar și cu preotul turcesc, în semn de înfrățire a tuturor naționalităților din imperiul turcesc. Telegrama și adrese de mulțămire se trimit Sultanului din toate părțile, iar presa întreagă scrie cu multă însuflețire despre noua și îmbucurătoare întorsătură a lucrurilor, aducând elogii Sultanului pentru cele făcute. Toate casele mai de frunte sunt împodobite cu steaguri, și pretutindenea se văd fețe vesele, bucurie și semne de fericire.

Iată ce poate face un pas corect și bine cumpănit, întreprins din partea celor mari. Schimbă într'un moment întreaga fisionomie de mai înainte a țării, și șterge toate urmele durerii și ale nemulțămirii!

E vorba acum, ca în trei luni parlamentul turcesc să se întrunească și să-și înceapă lucrările. Constituția turcească e de altcund pe scurt următoarea:

Libertatea personală e inviolabilă și asigurată în lege. Religia statului e cea islamică, dar celelalte confesiuni se pot profesă neîmpedecate și *drepturile bisericilor sunt garantate*. Constituția nu împrumută instituțiilor statului caracterul teocratic. Libertatea de presă, libertatea de întrunire și asociare, dreptul de a petiționa la parlament, libertatea învățământului, egalitatea înaintea legilor, drepturile și datorițele egale față de patrie, îndreptățirea egală la împlinirea funcțiilor de stat, — nefăcându-se deosebire de confesiune, — sistemul de dare just și egal, apărarea proprietății: toate se garantează în constituție.

Consiliul de miniștri se constituie sub șefia marelui vizir. Fiecare ministru e răspunzător de resortul seu, camera îl poate pune sub acuză, și în acest cas va judeca o judecatorie supremă. În cazul dacă camera dă vot de neîncredere guvernului, Sultanul ori va numi alt guvern, ori va dizolva camera. Parlamentul constă din două corpuri, din senat și camera deputaților, și se întrunește în sesiune de patru luni, la întâiu Noemvrie. Tot câte 100.000 de locuitori aleg un deputat. Mandatul exclude alte ocupațiuni, e incompatibil cu funcțiunile de stat. Ciclu parlamentar e de patru ani. Deputații sunt imuni.

E deci o constituție destul de

bună, care nu stă cu nimica îndărătul constituțiilor din statele din Apus, și e compusă după analogia acestora.

„Bancă culturală“.

— Articol din ziarul „Lupta”. —

Iată o idee de apărare, născută într'un suflet îngrijorat de răul ce ni s'a urzit prin legea lui Apponyi.

Într'un articol ce ni-se trimisese înainte cu câteva zile se afirmă, că acel suflet îngrijorat ar fi chiar I. P. S. Sa Arhiepiscopul-Metropolit Ioan Meșianu. Orice cuseruri s'ar putea afla modalităților contemplate pentru realizarea ideii, intențiile aceleia face toată onoarea părintelui ei.

După campaniile de protestare contra proiectului lui Apponyi, ca după niște forme de luptă, pentru cari pornirile noastre se știu aranja mașinalicește, ne-am pomănit iar într'o apatie și uitare proastă. O dără de mișcare luminoasă ni-a fost dat să vedem prin jertfa câtorva comune, ca să ne înconjoare apoi și mai întunecată și mai mocnită letargica skepsis. Să vină ce o veni! Noi nu mai avem putere de a negândi, și nici voință de a mai lupta.

Dar un suflet îngrijorat mai veghează preste sbuciumările neamului seu și un glas de chemare răsună, voind a ne deștepta.

Cu toate sarcinile pe cari ni-le impun, școlile noastre, pentru cari au luptat înaintașii noștri și am luptat noi fără încetare, ne sunt atât de scumpe. Dar strămtorâte din pas în pas și scăpătând din treaptă în treaptă pe scara drepturilor lor, după legea lui Apponyi le vedem ajunse la o stare, care într'o clipă ne-a pus pe gânduri, că mai are oare rost să jertfim și pentru viitor, ori să le aruncăm în potopul valurilor dușmane, ca pe niște lucruri, a căror păstrare — oricât ar fi de prețioasă sufletelor noastre, — ni-ar impune numai sarcini grele, fără a ne da și foloase?!

Se pare, că se va rupe dintr'o dată tradiția, care ne-a alipit atât de mult de școlile noastre confesionale, și ca atari naționale.

În ideea „băncii culturale” vedem reculegându-se tradiția, pe care am păstrat-o cu atâtea jertfe până acum și care între împrejurările grele de astăzi și în fața nedumeririlor șovăitoare par'că ni-ar da îndrumarea: *chiar și atunci, când școlile ar mai fi numai cu numele ale noastre — să le păstrăm numele acele!*

Dar ideea are două cusururi.

Întâi, venitul capitalului de 300.000 coroane, după ce se mai dă și o dividendă de 5%, dar chiar și dacă mulți dintre acționari ar renunța la ridicarea dividendei, e o vază de apă împotriva unui incendiu grozav.

Și apoi, ideea băncii culturale a avut darul de a stârni gelozia unor factori, cari ne temem, că vor grăbi să-i sape mormântul.

Dar nu e încă târziu, ca toți cei chemați să-și facă datoria — acum cu adevărat în al unsprezecelea ceas! Nu toate școlile noastre au grăbit până acum a se arunca între fălcile molohului. Și nu toate sunt înghițite, câte și au luat deja întâiul avânt spre perzare.

Reculeagă-se încă odată toate protopopiatele. Facă-și socoteala despre cât le trebuie pentru salvarea școlilor și dacă n'au murit, iscodească izvoară și căi pentru procurarea averilor ce li-se cer drept jertfă.

Însăși ideea băncii culturale ar fi păcat să se stingă ca o ultimă licărire, înainte de noaptea vecinică. Și oare nu avem noi, un neam de trei milioane de oameni, și puterea și inimile, ca să-i dăm acestei idei un cuprins mai încăpător?

Și dacă merge pe gelozie, s'ar afla și forma convenabilă pentru înlăturarea oricărui gelozii!

Ce cariere să recomandăm fiilor poporului nostru?

De Vasile Păltinean.

(Urmare.)

Schițând până aici cauzele, pentru cari se crede, că fiii poporului nostru nu îmbrățișează aceste cariere practice, să vedem acum, cari sunt motivele, ce ne îndeamnă a le recomanda, și care e însemnătatea acestor cariere?

1. Cunoaștem toți starea țărânimii noastre, atât materială cât și culturală, cunoaștem avuția, ca și sărăcia ei. Știm destul de bine, că din sudoarea și truda lui de un an, țărânul abia are să-și hrănească gurile, cari cer pâine.

Pământul e puțin, și pe deasupra nu prea productiv; mai adaugă apoi, că nu-l știe lucra nici rațional, și că n'are nici puterea, mijloacele ca să-l lucreze, și poți lesne judeca, cât de mare e izvorul de câștig al Românului. Brazda, ogorul care azi hrănește 10 guri, nu va putea hrăni mâine 20, ori mai multe, căci mijloacele de trai cresc într'o progresiune aritmetică, pe când poporațiunea crește într'o progresiune geometrică. La acest ogor muncește Românul de cum trece iarna și până vine iarăși, din straja dimineții până în noaptea și ori și câtă muncă depune, ori câtă cantitate de energie cheltuiește, la vremea recoltei abia o scoate la ceva. Las' la o parte, că tot din acest mic câștig are să-și plătească dările, cari nu sunt puține și sunt grele.

Nu e de mirare întâmplarea următoare: Mai anii trecuți un notar într'un sat oarecare întrebând pe un țărân, câte găini are în curte, l-a întrebat bietul om spăriat, de e vorba doar să se pună dare și pe găini? Între țărâni de altmintețea, după ce au văzut cum se înmulțesc dările se aude des, că acuși vor veni și găinile la dare.

Brazda e îngustă, Românul are mulți copii, multe guri, cari cer pâine, ear această brazdă mai împărțindu-se în 5—8 părți, e lucru foarte explicabil, că belșug în casa Românului nu poate fi.

E de lipsă deci, să se împărțească brațele muncitoare în deosebite ramuri de ocupații, și cei puși în fruntea poporului să caute să nu lase să se împărțească ogorul îngust, ca în urmă bieții oameni să devină peritori de foame.

În acest chip repartizându-se puterile de muncă, numărul nenorociților nu ar crește pe fiecare zi, tatăl nu ar fi silit să meargă să împrumute la bănci pentru ca să-și îmbrace copilașii, executorii nu ar bate cu doba petecul de pământ, familli întregi nu ar ajunge pe drumuri.

De ce dar să nu îmbrățișeze fiii poporului nostru meșteșugurile și comerțul? Nu sunt aceste cariere destul de onorifice?

Nu numai să sunt onorifice, dar oameni muncitori, cu modeste aspirații, cruțători, pot întemeia familii cu mult mai fericite și mai destoinice pentru viață, decât economul, dascălul ș. a. Este deci un fapt destul de nenorocit, că Românul nu și dă copilul să învețe negoț și meserii!

Ca să ne convingem și mai mult de însemnătatea celor spuse până aici, vom spune o istorioară, despre care cred, că-și aduce fiecare aminte din școala elementară, — istorioara banilor făcuți din nule. O văduvă cerșea cu cei doi copilași ai ei și ajungând la un negustor, acesta a zis mamei și copilașilor: „Voi nu sunteți pentru cerșit. Trimite-mi pe fiii dale în fiecare zi după amiază, să-i învăț să facă bani din nule.” Sărmana văduvă credea, că negustorul glumește. Trimțându-și însă copilașii, negustorul îi puse să împletească corfe și cu fiecare săptămână, pe măsură ce-și însușiau mai bine meșteșugul, câștigau tot mai mult și nu erau siliți să trăiască din mila altora. Așa se făcure bari din nule, dar istorioara aceasta este o pildă destul de luminoasă pentru arătarea însemnătății meseriilor.

Sau, ca să ne convingem de adevărul zicalei, că „meșteșugul e plug de aur” și „că o meserie plătește cât o moșie” bună, să facem comparație între casa și masa țărânului în zi de Duminecă ori sârbătoare și între a unui meșteșugar. Sau fiindcă vor fi și de aceia, cari au cetit frumoasa novelă „In lume” de regretatul I. Popoviciu Bănățeanul, să facem o comparație între tabloul luminos și colorat al belșugului și indigestului din casa meșteșugului Tâlpoae, și între tablourile din viața țărănească din scrierile lui Slavici, Sandu Aldea, Sădoveanu, Agârbiceanu, etc. Să dăm la o parte tot ce fantasia scriitorului a adăus și să vedem realitatea!

În privința îmbrățișării meșteșugurilor, noi Românii stăm cu degetul în gură ca și copilul dornic de țâță. Ne uităm cum punga străinului să îngroașă din sudoarea noastră, ne uităm cum ei câștigă și se îmbogățesc, întemeiază familii, iar copiii Românului își istovesc puterile muncind la un rozor, care nu dă atâtă mămăligă cât să hrănească toate gurile flămânde.

În scurt zis, starea materială a poporului nostru, împușinarea pământului, îngreunarea condițiilor de existență, condiții sanitare, cer cu toată stăruința împărțirea brațelor muncitoare și pe alte terene decât al agriculturii. Vom alege pe cele mai rentabile: meseriile și comerțul.

2. Să îmbrățișăm comerțul și industria, dar nu numai cu vorba — asta o facem de vr'o 50 de ani cu puțină ispravă — să ne înstărim o puternică clasă cultă și mijlocie, căci fără ea societatea noastră ca individualitate socială e ca și un lanț căruia îi lipsește o verigă.

Să zicem, că nu-i lipsește, căci avem un început și pe acest teren, dar veriga e slabă, ca și veriga lanțului de pădăie. Poți coborâ cu carul încărcat de pe deal când ști că veriga lanțului de sub roată e slabă? Nu! Tot așa nici un popor nu poate coborâ în invălmășeala luptei pentru existență, câtă vreme nu e deplin cristalizat.

Priviți ținuturi curat românești și vedeți, ce icoană înfățișează orașele, locurile unde sunt reprezentate meșteșugurile și comercial și mai ales în ținutul nostru (com. Cluj) și vedeți în ce măsură e reprezentat în toate aceste branșe elementul românesc. Veți afla, că noi dispărem față de străini, nu suntem reprezentați nici cu 1% deși poporul românesc este elementul preponderant. Până când nu vom avea meseriași, nu vom avea nici orașe, banul nostru strâns cu multă sudoare pentru toate lucrurile trebuincioase va curge în punga străinului.

Noi ca individualitate socială suntem „ca și un mare tablou familial, în care sunt zugrăviți moșii și nepoții”, ear părinții cari ar fi să săvârșească tabloul lipsesc (Cf. N. Cristea, Discurs la exp. meseriașilor, Sibiu 1892. Anuar I Reuniunii sodalilor p. 17) sau deși nu lipsesc, chipurile lor sunt așa de șterse, încât abia le poți deosebi.

În ori și care societate, deosebitele elemente constitutive după raporturi precise trebuie în seria fenomenelor vitale să se suplinească, să se întărească unele pe altele. Astfel agricultorul, primul element de materialul brut, vine apoi al doilea element, meșteșugarul și-l pregătește și-l pune la dispoziția celui dintâi și a celui din urmă, care este omul cu carte, intelectualul, cu menirea să dea direcția activității și să o conducă.

Așa e acest lucru la noi? Răspunsul nu poate fi decât negativ, căci al doilea element constitutiv al societății noastre, ca individualitate etnică-socială deosebită de altele, e slab și neînsemnat. Urmarea este, că până când nu-l vom avea pe acest element, până atunci și societatea noastră nu poate fi încheagată, cristalizată, și nici nu poate fi considerată de „energetică” în înțelesul energiei sociale.

Individualitatea socială nu se conzideră de „energetică” după „spațiul ce elementele energetice îl ocupă”, ci după „capacitatea pe care dânsa o are de a se adapta împrejurărilor externe în mijlocul cărora ea se dezvoltă”, — zice dl. Rădulescu-Motru (Cf. Știință și energie. ed. Bibliot. pt. toți p. 97). Ear mai departe tot dsa în aceeași scriere spune, că „energia individualității sociale se dovedește prin virtualitatea pe care o au tendințele ei de a se chema unele pe altele la actualitate pentru atingerea unui scop.” (Ibidem. p. 97). Sau, ca să lămurim puțin aceasta, energia unei societăți nu zace în numărul mare al membrilor ori în locul ce-l ocupă ea, ci precum puterea intelectuală a unui om nu rezidă în mulțimea cărților cetite, ci în spontaneitatea reproducerii și folosirii în caz de trebuință a celor cetite, tot așa și o societate atunci e energetică, când membrii ei se știu aco-modă trebuințelor și împrejurărilor vremii

și lucră, muncesc unul fiecare cu stăruință.

Nu mai așa pot să existe în marea luptă pentru existență popoarele mici, și numai și numai așa au putut multe popoare mici să atragă asupra-le ochii plini de mirare a popoarelor mari!

Precum la un arbore fiecare parte, fiecare fibră își urmărește scopul său, tot astfel trebuie să se urmeze și într-o societate consolidată. Poporul e rădăcina, trunchiul clasa mijlocie, ear coroana clasa cultă. Fiecare dintre aceste elemente au să-și urmărească țința proprie, indiferent de calea pe care merg, dar „rezultanta” acestora trebuie să fie una: întărirea arborelui în exemplul citat, întărirea individualității sociale în cazul nostru. O altă pildă eclatantă ar fi povestea cunoscută a lui Menenius Agrippa, despre membrele corpului, spusă poporului roman.

Constatăm deci, că și din motivul consolidării neomului nostru, ca individualitate socială, încă e de trebuință, ca cât mai mulți din fiii poporului nostru să îmbrățișeze meseriile și comerțul. (Va urma.)

O cruce din „sfântul lemn”.

(Fine.)

Cele mai multe din părțile sf. cruci a Domnului Isus Hristos, cari se păstrează azi prin diferitele biserici și locuri ale lumii, sunt în genere foarte mici. Ele au adese o mărime de puțin mm. și sunt așezate deaceia în cruci mari de aur sau de argint, cari sunt ornate adese cu multe pietri scumpe. O astfel de cruce imi aduc aminte că am văzut în „Schatzkammer” în Viena, iară alta în Domul din Köln. Crucea din Viena e o cruce de aur, ornată cu multe pietre scumpe, care are — dacă imi aduc bine aminte — forma unei cruci romane, adică un singur braț orizontal, așezat în partea de sus a brațului vertical, iară în lăuntrul ei se păstrează o parte din lemnul crucii Domnului Isus Hristos. Crucea din Köln e deasemenea îmbrăcată în aur, dar are forma unei cruci patriarhale, adică cu două brațe orizontale, unul mai scurt, altul mai lung, întocmai în forma crucii noastre.

Crucea noastră nu e îmbrăcată, nici în aur, nici în argint, și nu e ornată nici cu pietri scumpe, dar pentru aceea este, precum ne spune inscripția de pe Ea, „cea mai mare părțicea (din crucea Domnului), din câte se păstrează în întreaga lume”. Ea are o înălțime de 31.4 cm., brațul prim orizontal o lungime de 10.5 cm., brațul al doilea o lungime de 14.3 cm., preste tot o lățime de 2 1/2 și o grosime de 1 1/2 cm. În această privință cel ce a făcut inscripția se bazează pe mărturia unui hrisov împăresc al împăratului Romanos, în posesia cărui fusese până atunci aceasta sf. cruce și care o dăruise sf. mănăstiri Xeropotamos în anul 6402.

Mănăstirea Xeropotamos se zice pe inscripție, că e dedicată sf. măriților marilor 40 de matiri. Din descrierile călătorilor date asupra mănăstirilor de pe muntele Athos află într-adevăr, că mănăstirea Xeropotamos are hramul celor 40 de sfinți. Iară cât despre hrisovul împăratului Romanos, de care se face mențiune pe această inscripție, află în pedalionul bisericii grecești, care s'a dat în Lipsa în anul 1800 și care ne dă nouă totodată și unele notițe interesante asupra muntelui Athos și asupra mănăstirilor de pe el, că se zic următoarele: „Cei mai mulți nu știu, sau nu vreau să creadă, dacă aud istorisindu-se din partea cuiva, că muntele acesta (adecă muntele Athos) a fost onorat de Dumnezeu și a devenit un loc, în care se aud mai ales și neîncetat înălțându-se laude lui Dumnezeu, și care de aproape 15 seculi, decând creștinii au primit dăda Dumnezeu domnia preste lume (adecă din timpurile lui Constantin cel Mare înainte), a devenit o școală de vârtute și sfîntenie. De aceea eu am vroit să mă încerc de a spune toate, câte am aflat și am cetit despre referințele vechi ale călugărilor de pe acest munte în hrisoavele vechi împărești, sau în alte documente. Înainte de toate se află un hrisov scris la ordinul împăratului Vasile I. Macedonianul, care privește certe pentru frontieră.... Alt hrisov rupt al împăratului Leon cel Înțelept întărește hrisovul părintelui său, în urma cărui i se garantează muntelui privilegiile vechi, pe cari le are. Aceste se întăresc și prin un alt hrisov al fiului său Constantin și al socrului acestuia Romanos și al fiilor lui Romanos. În aceste urice se află aceeași organizație, care o are muntele și în timpurile de după sf. Atanasie.... Apoi mărturisesc Romanos, socrul lui Constantin, fiului lui Leon, în hrisovul, care l-a dat mănăstirii Xeropotamos, pre care a restaurat-o el din nou, cumcă mănăstirea fusese zidită odinioară de sf. Pulcheria, fiica lui Arcadiu... Toate uricele aceste

eu le-am văzut în cărțile de urice ale comunității....

Scriitorul raportului acestuia asupra sf. mănăstiri de pe muntele Athos din pedalion face așa dară mențiune despre două hrisoave ale lui Romanos date pentru sf. mănăstiri de pe acest munte. Unul, pre care acest împărat l'a dat împreună cu ginerile său împăratul Constantin și cu fiii săi. Acesta tratează despre organizația, care o au mănăstirile acestui sf. munte din vechime adâncă. Celalalt e dat se pare că de împăratul Romanos singur și vorbește despre restaurarea vechii mănăstiri Xeropotamos, care a adus o cu bine la capăt.

Știrea, pe care o avem din inscripția crucii noastre despre existența unor hrisoave date de împăratul Romanos pentru mănăstirea Xeropotamos, sau în genere vorbind, pentru mănăstirile de pe sf. munte, se confirmă așadar prin aceste notițe, ce le află în pedalion, pe deplin. Este numai întrebarea, din cari ani datează aceste hrisoave, și ori de afară de aceste hrisoave nu mai există încă și alte hrisoave ale împăratului Romanos, date pentru mănăstirea Xeropotamos?

Din lexiconul bisericesc mare al lui Wetzer și Wette, tom. I, art.: Athos, p. 1557, află, că hrisovul, în care împăratul Romanos vorbește despre restaurarea mănăstirii Xeropotamos, a fost scris în anul 924 d. H. Cam din același timp presupun, că trebuie să dateze și celalalt hrisov dat de Romanos pentru mănăstirile sf. munte, în care se vorbește despre organizația acestora, deoarece acest hrisov e dat totodată de împăratul Constantin și de fiii lui Romanos, și e știut, că Romanos și fiii săi au devenit coregenți ai împăratului Constantin de abia dela anul 920 înainte.

Cu aceste date ale hrisoavelor lui Romanos, despre cari se vorbește în pedalion, nu se unește însă datul hrisovului acestui împărat, la care se provoacă inscripția de pe crucea noastră. Acest hrisov împăresc are să dateze din anul 6402. Anul acesta al erei dela facerea lumii, calculat în anii dela nașterea Domnului Isus Hristos, face după eră constantinopolitană (5508 ani până la Hristos) atât, cât 894 d. H. Pe atunci Romanos, deși dânsul primește pe inscripția crucii noastre epitetul de împărat, încă nu eră coregent al ginerului său, împăratului Constantin, dară eră sigur că în viață va fi ocupat o poziție socială foarte înaltă.

Posibil deci, că Romanos, care dela anul 920 împărăția împreună cu ginerile său împăratul Constantin, a făcut acum în anul 894 d. H. mănăstirii Xeropotamos, pre care a restaurat-o din nou ceva mai târziu, prețiosul dar de a-i trimite o cruce tăiată din însuș scumpul lemn al crucii Domnului Isus Hristos, dimpreună cu un hrisov corespunzător, care să eternizeze aceasta faptă maritimă.

Aceste le zic pentru cazul, când diferența de ani, care există între hrisovul, despre care face mențiune inscripția de pe crucea noastră, și între hrisoavele, cari se amintesc de scriitorul raportului asupra sf. mănăstiri de pe muntele Athos în pedalion, nu s'ar putea desrădica altfel.

Hrisoavele din urmă, se zice în pedalion, că există și se păstrează pe sf. munte încă și azi. Ele s'ar putea eventual consulta și vedea ori pe nu cumva în ele se face amintire și de crucea noastră, pre care împăratul Romanos a făcut o dar sf. mănăstiri Xeropotamos. Dară țin să observ și aceea, că m'ca diferență de ani, care există, precum mi se pare cel puțin deocamdată, între hrisovul împăresc, la care se provoacă scriitorul inscripției de pe crucea noastră, și între celelalte hrisoave ale împăratului Romanos, de cari se face amintire în pedalion, nu este niciodcum de atare natură, ca noi să putem contestă cumva pe baza aceasta autenticitatea inscripției și a crucii noastre. Diferența aceasta mică mi se pare din contră, că este mai vârtos aptă de a ne întări pre noi în presupunerea, că inscripția și crucea ar putea să fie autentice, din cauză, pentru că ored, că un falsificator sigur că ar fi căutat să evite în mod cât mai scrupulos de a introduce oareșicari anahronisme, — dacă se poate zice așa — în datarea hrisovului împăresc, la care se provoacă.

Cu muntele Athos voevozii moldoveni stăteau în contact destul de des și viu. Ei făceau mănăstirilor de pe acest munte multe și mari daruri. Posibil deci, că unul din acești voievozi a avut fericirea de a primi aceasta sf. cruce ca contradar din partea sf. mănăstiri Xeropotamos, dăruindu o apoi sf. mănăstiri Putna. Posibil însă, că Ea a venit în sf. mănăstire Putna și pe altă cale, nouă deocamdată necunoscută. Cercetări mai deapraope ar putea aduce lumină în aceasta afacere, de importanță mare pentru judecarea autenticității acestei sf. cruci.

În timpul războaielor cruciate au venit în occident o mulțime de cruci, des-

pre cari se susținea, că ar fi din scumpul lemn al crucii Domnului Isus Hristos. Autenticitatea unor reliquii de acest fel fost recunoscută, a altora însă a fost testată, pe baza unor argumente bine temeiuate. Dar dacă s'a zis din paunore, că reliquiele sf. cruci ar fi atât multe, încât am putea construi din ele chiar o corabie întreagă, atunci trebuie zic, că o afirmare ca aceasta e cu tot esagerată. Rohault de Fleury și-a dat s'lința de a calcula pe baza datelor mai vechi și mai nouă ce le-a adunat în această privință, ce masă ar face toate părțilelele din lemnul sf. cruci a Domnului Isus Hristos, câte ni-s'au păstrat, și a e-rătat, că suma tuturor acestora face de abia 9—10 milioane de mm. Admițând însă, că crucea Domnului Isus Hristos, avea o înălțimea de 3—4 m. (cel puțin 3/4 m., de nu mai mult, a trebuit îngropată în pământ), iar brațul orisontal o lungime de cam 2 m. și cumcă lățimea brațelor era de 12 și grosimea de 8 cm., atunci ea trebuia să aibă un volum de 6000×12×80 mm. sau 57,600.000 mm... Vede deci ori și cine, că cu toatăcă până acum avem multe reliquii da ale crucii Domnului Isus Hristos, rămâne încă totuși destul loc, pentru ca să se afle și restul lor.

Cu aceste n'am voit să zic cumva, cumcă sf. cruce, care s'a aflat în sf. mănăstire Putna și care vrea să fie, după inscripția ce o poartă, o cruce din lemnul scump al crucii Domnului Isus Hristos, ar trebui să fie autentică și genuină, ci am voit să arăt numai, cumcă ea ar putea să fie considerată ca atare. În această privință vreau să atrag atențiunea și asupra împrejurării, prin care ni-se pare, că se sprijinește în mod puternic autenticitatea acestei sf. cruci, că adecă lemnul o ucii noastre, care se vede în unele locuri, convine în culoarea lui cea galbînă deschisă — după cât imi aduc aminte — foarte bine cu culoarea lemnului scump din crucea Domnului, care am văzut-o în Schatzkammer în Viena.

Ori și cum, arheologii de profesie și cunoscătorii artei bisericești, vor avea ultimul cuvânt în această privință.

Eu unul pot să mărturisesc însă chiar acum, cumcă bucuria, care aș resimți-o însumi, și cred, că și mulți alții împreună cu mine, ar fi nespus de mare pentru cazul acela, când s'ar constata, că crucea aflată în sf. mănăstire Putna, despre care am vorbit, este adevărat așa, dupăcum ne spune inscripția de pe ea, o cruce făcută din scumpul lemn al crucii Domnului Isus Hristos. Iar câștigul ce ar rezultă de aici pentru biserica noastră ar fi neprețuit, căci noi ne-am ști cu toții stând sub scutul puternic al crucii Domnului Isus Hristos, care se păstrează în mijlocul nostru și care posedă, dupăcum ne spune însăși: „puterea neînvinsă, netrecătoare și minunată, oferind celor cari i-se închină ei, scutire de tot răul sufletesc și trupesc. Amin”.

Școalele noastre din Brașov.

Ziarul „Conservatorul” din București serie în numărul din Sămbăta trecută următoarele despre școalele noastre din Brașov:

..... Școalele române din Brașov, mulțumită hârniceii și patriotismului luminat al corpului profesoral dela liceu și dela școala comercială superioară, au ajuns să fie considerate ca cele mai bune școli din toată Ungaria, să impună respect și stimă chiar inspectorilor școlari maghiari cari nu arareori au trebuit să renoască silința elevilor la învățătură, prcum și cultura serioasă, instrucția și educația solidă, cari însoțesc predarea învățurii în aceste școale de cătră zeloșii profesori români.

Brașovul trebuie să fie luat ca exemplu de cătră toate celelalte centre culturale românești din Ungaria, dacă vor să patreze un loc de frunte în progresul cultural al fraților de peste munți. De oarece s'a constatat în multe părți, că dacă școalele românești d.n. celelalte ținuturi au căzut pradă maghirizării, vina trebuie căutată, nu atât în șovinismul național al stăpânilor maghiari, cât mai ales în lipsa de patriotism al corpului profesoral, care n'a fost pătruns destul de simțul solidarității întru spărarea culturi naționale.

Profesorii din Brașov au înțeles, că se poate împărechea foarte bine predarea serioasă a limbei maghiare paralel cu instrucția românească, fără ca sentimentul național să sufere țărbire, căci nu trebuie să se adopte șovinismul Maghiarilor de odată cu învățarea limbei oficiale.

Acest lucru nu l'au înțeles alte instituții de cultură românească în Ungaria, de aceea au căzut dintr'un extern într'al-tul. Multe școli românești și-au dictat singure sentința de moarte, deodată cu introducerea în programul lor a învățurii

limbei maghiare. Este o slăbiciune aceasta, care cancează cel mai mare rău românului, fraților noștri, cari se văd în cel apropiat viitor lipsiți de cea educațională românească, care a păstrat încă acum intactă experiența conștiinței de neam.

De aceea, nu putem îndemna destul pe Românii din Ungaria, ca luând exemplul de la școlile din Brașov, să învețe în școlile lor limba maghiară ca o necesitate impusă de împrejurări, *fără ca să periclitze prin aceasta cultura națională românească*. Poate fi ori cine bun Român, și să știe limba statului în care trăiește. Aceasta nu trebuie să constituie o pedecă în drumul dezvoltării culturale a neamului românesc de peste munți. Din contră, s'a dovedit în deajuns, că fără cunoștința limbei maghiare Românii nu-și pot totdeauna în deajuns apăra naționalitatea. Cei mai buni apărători ai fraților noștri de peste munți cunosc perfect limba ungurească, prin urmare nu este o pedecă învățarea acestei limbi pentru progresul Românilor de peste munți.

Școlile din Brașov sunt în privința aceasta la înălțimea chemării lor, și dorim, ca această citadelă culturală a fraților noștri din Ungaria să găsească exemplul de imitat pretutindenea, unde cultura românească e în mare pericol.

Credem, că nu greșim, când afirmăm, că intențiunea confratelui bucureștean a fost, să scoată la iveală, că pe lângă toate greutățile ce le au cu limba maghiară, școlile noastre medii din Brașov sunt românești în senzul strict al cuvântului, pentru că în ele se învață bine românește. De sine înțeles, că ne alăturăm la dorința de a se face tot așa și în celelalte școli secundare ale noastre, pentru că acestea numai așa vor putea corespunde caracterului lor de școli — românești. Cu deosebire am dori, ca în viitor să fim scutiți, de rușinea, de a ne spune organele ministerului de culte și instrucțiune publică, înredintate cu controlarea mersului învățământului, că în institutele noastre de cultură, limba maghiară se propune bine și cu bun succes, dar limba românească e negleșă de tot, cum s'a întâmplat undeva, în anul acesta, căci așa, școlile noastre nu-și fac datoria de școli — românești.

Nr. 8540 Bis.

Concurs.

Cu începutul anului școlar 1908/1909, devenind vacant un stipendiu de stat de una mie (1000) cor. destinat pentru calificarea mai înaltă a absolvenților cursului de teologie din seminarul arhidiececesan „Andreian”, pentru conferirea aceluia se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegr. Român”.

Cererile de concurs sunt de a se înainta în termenul indicat la consistorul arhidiececesan, însoțite de următoarele documente:

- Carte de botez;
- Testimoniu de maturitate;
- Absolutor teologic;
- Testimoniu despre starea sa-nitară;
- Revers, că după terminarea studiilor universitare se va aplica în serviciul bisericeii, la postul ce i-se va destina prin autoritatea bisericească.

Cererile intrate după expirarea termenului de concurs nu se pot lua în considerare.

Sibiu, 15 Iuliu 1908.

Consistorul arhidiececesan.

Convocare.

În virtutea §-lui 11 din statute și bazați pe dispozițiile adunării gener. precedente convocăm membrii „Reuniunii învățătorilor dela școlile populare confes. ort. române din protopopiatele aradane I-VIII”, și pre toți binevoitorii sprijinitori ai cauzelor culturale, la a XVIII adunare generală ordinară, pe Duminecă în 27 Iuliu (9 August) și Luni în 28 Iuliu (10 August) a. c. în comuna M. Radna.

Program:

Sedința I. (Duminecă dim.)

- Asistare la sfintele servicii dumnezești în biserica ort. rom. din loc.
- La 10 oare deschiderea adunării generale.
- Bineventarea oaspeților.
- Prezentarea rapoartelor și exmiterea comisiunilor censurătoare.

5. „Educațiunea modernă”, studiu pedagogic de Iosif Stanca inv. Roșia.

Sedința II. (Duminecă d. a.)

6. „Metodul direct la propunerea limbei maghiare”, tractat de Dimitrie Boar (Nădab).

7. „Educațiune și na. instrucțiune”, disertațiune de Traian Givulescu (Pauliș).

8. „Influența educațiunii pentru deșteptarea și formarea caracterului moral”, disertațiune de Dim. Olariu (Covasint).

9. „Păreri despre educațiune; greșelile ce se fac în practica acesteia și îndreptarea lor”, disertațiune de P. F. Dârlea, inv. supl. în Păncota.

Sedința III. (Luni dim.)

10. „Vocațiune și diligență — speculă și trândăvie”, dis. de Ioan Roșu (Buteni).

11. Referadele comisiunilor.

12. Propuneri și interpelări.

13. Fixarea timpului și locului pentru proxima adun. generală.

14. Exmiterea comisiunii autentificatoare.

15. Încheierea adunării generale.

Arad, din sedința comitetului, ținută la 12/25 Iuliu 1908.

Iosif Moldovan
prezident.

Dimitrie Popoviciu
secretar gen.

NOUȚĂȚI.

Repausul de Duminecă. În ministerul de comerț s'a compus un nou proiect de lege despre repausul de Duminecă, în înțelesul căruia în capitala Budapesta prăvăliile rămân închise ziua întreagă în Duminecă și sărbători, afară de prăvăliile cu victualii, cari rămân deschise până la oarele 10. În orașele din provincie prăvăliile rămân deschise până la amiază. Proiectul de lege va fi supus întâi aprecierii unei anchete, și apoi va fi prezentat parlamentului.

Acusă respinsă. Joi s'a pronunțat tribunalul regesc din Alba-Iulia, ca senat de acuzare, în procesul intentat mai multor domni și doamne din Blaj, pentru că la un bal au cântat „Deșteaptă-te Române”. Tribunalul a acceptat excepțiile înaintate din partea domnului avocat și deputat dietal Dr. Iuliu Maniu în contra actului de acuzare, și respingând acuză procurorului, a decretat sistarea procedurii judecătorești în acest proces.

Hymen. Elisabeta Cărăban și Victor Stăvescu candidat de preot anunță celebrarea religioasă a cununiei lor, ce se va ține Duminecă în 20 Iulie a. c. la oarele 4 p. m. în biserica gr. or. din Vințul de jos.

Liga pentru pace. Liga internațională pentru pace își ține congresul anul acesta în Berlin, în zilele de 10 și 11 Septembrie n. La congres s'au anunțat că vor asista numeroși membri din aproape toate statele europene.

Pedeapsă aspră. Marele scriitor rus Tolstoi a fost scris acum de curând un articol intitulat „Nu pot să tac”, în care a condamnat cu asprime procedura guvernului rusec, care stânge viața la mii de oameni, numai pentru că aceștia își dau exprimare nemulțămirii cu starea de lucruri din Rusia. Articolul a apărut în steinătate și a fost apoi reproduș de mai multe zăre din Rusia. Toți redactorii acestor foi rusești au fost acum pedepsiți cu câte trei luni închisoare și câte 3000 de ruble amendă, pentru că au reproduș articolul.

Baronul Gromon Dezső, fostul secretar de stat, care s'a împușcat mai zilele trecute, s'a reînsănătoșat și în câteva zile va părăsi spitalul în care a stat în îngrijire medicală. Acum se știe, că motivul încercării de a se sinucide l-au dat datoriile cele multe ce le are baronul.

Alegerea de prezident al Statelor Unite americane se va face în 12 Ianuarie 1909. Candidați serioși pentru această înaltă demnitate sunt numai doi, republicanul Taft și democratul Bryan. Alegerea lui Taft e sigură. Intrarea în funcție a noului prezident se va face în 4 Martie 1909.

Din principe — conte. Principele Henric Reuss din Germania a renunțat dela titlul de principe și în viitor se va numi numai conte de Dürrenberg. S'a întors lumea pe dos. Mai înainte dela mic la mare doria se ajungă fiecare, iar acum se cobor oamenii dela mare la mai — mic!

Serbări pentru pomul de Crăciun.

Duminecă, în 2 August r. se aranjază serbări filantropice în Hermannsgarten, în favorul copiilor săraci, încă neobligați să cerceteze școala. Va fi concert și joc. Va cânta muzica militară, iar la concert mai multe reuniuni de cântare, între cari și a socalilor români din Sibiu, precum și mai mulți soliști. Va fi și un bazar cu câștiguri, pentru care obiecte potrivite se primesc cu mulțumită din partea reuniunii pentru ajutorarea copiilor săraci, neobligați la școală. Prețul unui los pentru bazar e 10 fileri.

Cântarea în armată. Ministrul român de războiu, generalul Averescu, a dat ordin, ca în toate regimentele armatei române să se formeze coruri, cari să cânte cântări patriotice și naționale, de pe note, în trei voci. Ministrul a comunicat comandanților de regimente și repertoriul acestor cântări, întocmite anume pentru corurile de soldați.

Pentru fetele notarilor. Ministrul nostru de interne a creat douăzecișicinci de burse de câte 600 coroane și 50 de câte 300 cor. pe seama fetelor de notari comunali ori cercuali (vicenotari ori ajutor de notari), cari vor fi primite în institutul de creștere al reuniunii regnolare a femeilor maghiare, înființat în Cinkota. Cele cu bursă de 600 cor. primesc în institut întreaga proviziune, cele cu 300 cor. numai pe jumătate. Acordarea burselor se face din partea ministrului de interne.

Comună revoltată. O comună mică de lângă Meran, în Tirol, s'a revoltat întreagă, din motivul, că preotul n'a voit se îngroape cu ceremonie bisericească pe un om care s'a sinucis, ci a dat îndrumare primăriei să-l îngroape noaptea, undeva lângă cimiter. Oamenii au împedat lucrul acesta, și cu toate că preotul nu a luat parte la înmormântare, au înmormântat pe consăteanul lor cu mare pompă, ziua, în cimiterul comunal. Intregul sat a participat la actul înmormântării.

În beție. Muera unui Sărb din o comună aproape de Zombor s'a îmbătat de răchiu în așa măsură, încât luând coasa bărbatului ei în mână a plecat cu ea pe stadă și a început se tăia pe ori cine întâlna în calea ei. Au fost în modul acesta opt persoane vulnerate, dintre cari una a și murit. S'a sculat satul întreg și eră să o omoare, dar bețiva a luat-o la fugă și s'a ascuns undeva. Gendarmeria o caută, pentru a o aresta.

Tren jefuit. Din Cernăuți se vestește, că o ceată de făcători de rele au făcut se deraleze un tren de persoane pentru a-l putea jefui. Locomotiva și mai multe vagoane s'au răsturnat, iar doi împiegați de tren au murit și mai mulți călători au fost grev răniți. Atentatul s'a întâmplat noaptea. Hoții au jefuit pe mai mulți călători, apoi au dispărut în întunecul nopții.

Petrecere în Radna. Învățătorii despărțământului protopopesc Radna, cu concursul membrilor mai tineri și sub conducerea domnului învățător Traian Givulescu din Radna, aranjază Duminecă seara la 27 Iulie (9 August a. c.) în onoarea și favorul reuniunii concert și petrecere de joc. Începutul la 8 ore seara.

Petrecere în Săliște. Tinerimea studioasă din Săliște își va ține obicinuita petrecere de vară în 20/2 Aug. (În ziua de sfântul Ilie). Locul petrecerii „Netedul”, la cas de timp nefavorabil, sala școlii. Începutul la 8 ore seara. Se roagă deci și de astădată pentru binevoitorul sprijin al P. T. public. Prețul de intrare benevol. Începutul la 2 ore p. m. Invitări speciale nu se fac. Venitul curat se alătură la „Fondul pentru ajutorarea studenților săraci din Săliște”.

Teatru în Agnita. Inteligența română din Agnita va aranjă cu ocaziunea ținerii conferenței preoțești tractuale în 9 August st. n. a. c. în sala hotelului „Agnita” din Agnita, o producțiune teatrală. Începutul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat parte fondului tractual, parte fondului bisericesc din Agnita. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Se va jucă *Trei Doctori*, comedie într'un act loc., de V. A. Vlaicu și *Țiganul cântăre*, comedie într'un act de E. Suciu. După producțiune dans.

Poșta ultimă.

Dela congresul sârbesc.

Comisariul regesc, ministrul de justiție Günther Antal, a sosit Luni la Carloveș și a fost primit cu onorurile cuvenite. Eri, Marti, la oarele 10, a fost invitat apoi să vină și să deschidă congresul bisericeii sârbești. La intrarea în sala de sedințe a fost întâmpinat din partea episcopilor, în numele cărora l'a bineventat episcopul Nicolici.

După intrarea în sală, s'a cetit rescriptul preainalt prin care Maiestatea Sa numește comisar regesc pentru conducerea congresului pe dl ministru de justiție Günther Antal. Actul preainalt a fost cetit în ungurește, apoi în sârbește. În urmă comisarul regesc a rostit o vorbire de deschidere, în care a comunicat membrilor congresului, că au să se ocupe exclusiv cu alegerea de patriarh, cu nimica alta. Le dă deci termen de *trei zile*, ca în acest interval se pună la ordinea zilei alegerea patriarhului și despre aceasta să-l încunoștiințeze.

Vorbirea a fost rostită în ungurește, dar a fost tălmăcită și sârbește. Comisarul regesc a părăsit apoi sala de sedințe, și congresul s'a constituit. La amiază a fost prânz mare la patriarhie, în onoarea comisarului regesc. După știrile ultime autentice, voturi vor primi episcopii Smejanovici și Gruici, poate și Nicolici. Candidatul guvernului însă, episcopul Bogdanovici, probabil că nu va primi nici un vot.

Mulțămite publice.

Credincioșii comunei bisericești din Poplaca, cari în urma focului ce s'a iscat în 16/29 Martie a. c. au fost păgubiți de avutul lor, aduc prin subserisul mulțămite lor ferbinți Exelenției Sale I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu și tuturor dlor contribuții dela foaia „Țara noastră” pentru ajutorul de 530 cor. colectat de distinsul nostru poet Octavian Gogu, secretar al Asociațiunii și redactor la „Țara noastră”.

Banii s'au împărțit între familiile păgubite în 6 Iuliu a. c. st. v. în biserica din Poplaca, prin Preacuvioșia Sa părintele protosinel și asesor consistorial Dr. Miron E. Cristea, care cu ocaziunea aceasta a ținut și o cuvântare poporului din biserică, plină de povești și îndrumări, încât a stors lacrimi din ochii tuturor ascultătorilor.

Tuturor acestor domni le exprimăm și pe calea aceasta cele mai sincere mulțămite, rugând pe Atotputernicul Dumnezeu să le dăruiască mulți fericiți ani, spre a mai putea alina suferințele celor năcăjiți, atât cu ajutorul material, cât și cu învățăturile morale și de îmbărbătare, cari atât de mult ajută omului ajuns în necaz.

Poplaca, în 8 Iuliu 1908 st. v.

Coman Baca
par. gr.-or.

Țin de plăcută datorință a aduce și pe această cale mulțămiri acelor credincioși, cari din prisosul muncii lor au dăruit, de când îi păstoresc eu, pe sama biseriesii din Rodbav, tractul Agnita, câteva obiecte prețioase, spre cinstea lor și spre pildă bună și altora, cari își iubesc biserică și o ajută cu fapta. Acei buni credincioși au dăruit următoarele obiecte:

- Nichifor și Maria Dan, un patrafir în valoare de 16 cor.
- Ghedeon și Maria Bologa din Mergindeal, un rând de haine preoțești cu toate aparținătoarele în valoare de 100 coroane.
- George și Maria Cocă o cădelniță de Argint de China în preț de 20 cor.
- Vasile Nistrea epitrop în amintirea soției sale răposate, Floarea, 2 icoane, a Mântuitorului și a Maicii Domnului ramate, în valoare de 26 cor. procurate prin librăria arhidiecezană.
- Parohul local Aurel Oancea 2 icoane: a sf. Nicolae și a sf. Treimi ramate în valoare de 20 cor.
- Matei și Floarea Schiopotă 2 sfeșnice pe pistol cu 2 cor. 60 fil.

Mila făcută cu biserica noastră e bineprimită, fie ea cât de mică.

Rodbav, în 12 Iulie 1908.

Aurel Oancea
paroh.

Nr. 670 1908 protopresb. [206 1—3]

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos înseminate din protoprezbiteratul tractului Sighișoara, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Sighișoara**, două posturi cu câte 800 cor., salar anual în bani, cuartir pentru fiecare în edificiul școlii, și câte trei stângini de lemne de ștejar pentru încălzit.

Vidacutul-român, salar anual 600 coroane, cuartir în edificiul școlii și trei stângini de lemne.

Cuincuenalul prescrie de lege, servind învățătorii la școalele susindicate neîntrerupt timpul normal de 5 ani.

Reflecții la aceste posturi, cu îndatorirea a prevedea instrucțiunea școlară dela 6—12 ani și celor dela 13—15 ani, ai instrui în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă a le conduce și a ține în Dumineci și sărbători strănă în biserică, — să-și aștearnă petițiunile concursuale, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protoprezbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 14/27 Iulie 1908.

Oficiul protoprezbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetele parohiale competente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

PUBLICARE.

Biserica gr.-or. din Vurpăr, comitatul Szeben, vinde pe cale de licitație în 23 Iuliu (4 August) 1908 trifoiu de nutreț pe un pământ de 16 jug. cat.; trifoiul îl cosește și uscă cumpărătorul.

Celelalte condițiuni a se vedea la oficiul parohial gr.-ort.

Vurpăr, 15/28 Iuliu 1908.

[207] 1—2 **Comitetul parohial.**

Nr. 352/1908.

[189] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Biscaria cu filiile Șenlești și colonia Pisch, protoprezbiteratul Deva, devenită vacantă prin moartea regretatului paroh Nicolau Șinea, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Alesul paroh este obligat a satisface cerințele § lui 12 din „Regulamentul pentru parohii.”

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și prezenteze cererile concursuale, instruite, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protoprezbiteral, în termenul arătat, având a se prezenta la sfânta biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Dobra, la 3 Iuliu 1908.

Oficiul protoprezbiteral gr.-or. român al Devei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morarin
adm. protopr.

Nr. 208/1908.

[195] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale gr.-or. române din comunele mai jos înseminate în protoprezbiteratul Hațegului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Petrila-Brad**, salar 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir și 4 stângini lemne de foc.

2. **Petrila lunca de sus**, salar 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și 10 cor. diurn și spese la conferința învățătoarească.

3. **Valea-Sângeorgiului**, salar 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să înainteze cererile concursuale, provăzute cu documentele necesare subscrisei unui oficiu protoprezbiteral în termenul deschis.

Cei aleși vor avea să instruiască și elevii din școala de repetiție și să cânte în sf. biserică.

Hațeg, în 6 Iulie 1908.

Oficiul protoprezbiteral gr.-or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Cornel Popescu
protopresb.

Nr. 563/1908.

[178] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos înseminate, apartinătoare protoprezbiteratului Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Turda**, cu salar de 700 cor., cuartir în natură și 20 cor. relut de grădină. Remunerație separată pentru conducerea corului și pentru agendele scripturistice.

2. **Agârbici**, cu salar de 600 cor., cuartir, grădină și lemne de foc.

3. **Cristiș**, salar 600 cor., cuartir și grădină.

4. **Gabud**, salar 600 cor., relut de cuartir și grădină.

5. **Hidiș**, salar 600 cor., relut de cuartir și de grădină.

6. **Săniacob de mureș**, salar 600 cor., cuartir și grădină.

7. **Soporul de Câmpie**, salar 600 cor., cuartir și grădină.

Cu 1 Iulie 1910 salariile din comunele Turda și Agârbici să vor întregi din mijloace curat bisericesti la suma de 1100 respective 1000, iar în celelalte comune tot la 1000 cor., parte din mijloace proprii, parte din ajutoare dela stat.

Cuincuenalele să vor computa la toate posturile dela datul introducerii în oficiu a învățătorului. Anii serviți în alte comune nu să numără.

Cei aleși sunt datori a instrui în școala de repetiție, a conduce grădina de pomărit și a cânta cu copii în Dumineci și sărbători la liturgie. Învățătorii din Cristiș, Săniacob și Soporul de Câmpie vor avea să prevadă provizor și cantoratul.

Concurenții au să-și promoveze cererile concursuale instruite în ordine în termen deschis subsemnatului oficiu protoprezbiteral și înainte de alegere să se prezinte poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Turda, 20 Iunie 1908.

Oficiul protoprezbiteral în conțelegere cu comitetele parohiale.

Iovian Murășianu
protopr.

Cea mai mare**șansă de câștig!**

La 12 trageri ajung spre sortare:

5 milioane 440,000 mărci

cari se vor plăti în aur ori în bancnote de stat.

Prima tragere deja în 1 August.

Câștigul principal 480,000 mărci.

Câștiguri principale următoarele:

3 ori	480,000 mărci	=	1,440,000 mărci
3 ori	240,000 mărci	=	720,000 mărci
3 ori	48,000 mărci	=	144,000 mărci
1 dată	45,000 mărci	=	45,000 mărci
1 dată	40,000 mărci	=	40,000 mărci
1 dată	30,000 mărci	=	30,000 mărci
3 ori	20,000 mărci	=	60,000 mărci
6 ori	16,000 mărci	=	96,000 mărci
18 ori	4,800 mărci	=	86,400 mărci
7 ori	8,000 mărci	=	56,000 mărci
1 dată	3,000 mărci	=	3,000 mărci
18 ori	1,600 mărci	=	28,800 mărci

și multe alte câștiguri mari!

Comunicați imediat deciziunea Dtră.

1/1 10 m., 1/2 5,50 m., 1/4 3 m.

Trimitere contra trimiterii banilor înainte sau prin ramburs prin:

Valentin Schubert, comerț de bancă,
Hamburg 36.

(202) 1—1

Nr. 768/1908.

[196] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din parohiile mai jos înseminate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. **Borgo-Prund** cu salar fundamental de 1000 cor., solvit lunar anticipativ din fondul școlastic, cuartir în edificiul școlii, lemne pentru încălzit și grădină. Remunerație anuală de 100 cor. din cassa bisericești pentru conducerea școlii economice de repetiție.

2. **Ida-mare** cu salar fundamental de 1000 cor. și anuit 400 cor. ajutor dela Consistorul Arhidiececan, iar 600 cor. din cassa bisericești, cuartir, lemne de foc și grădină.

3. **Galaț** cu salar fundamental de 1000 cor. din cassa bisericești, cuartir, lemne de foc și grădină.

4. **Caila** salar fundamental de 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

5. **Blașfalăul de-sus** cu salar fundamental de 600 cor. încasați din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

6. **Blașfalăul de-jos** salar fundamental 600 cor. încasați din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

7. **Chintelnic** salar fundamental de 600 cor. încasați din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

Cu 1 Septembrie 1910 și salariile împreună cu posturile de sub 4, 5, 6, 7 se vor întregi la 1000 cor., parte prin mijloacele proprii, parte prin ajutor de stat.

Cuincuenale se vor computa în tot locul numai după serviciu de 5 ani în comuna în care vor fi aleși.

Cei aleși se îndatorează a instrui în școala de repetiție, a conduce grădina de pomărit și a cânta cu elevii în Dumineci și sărbători la sf. liturgie, a înființa coruri bisericești și a instrui în școalele de adulți de nou înființându-le.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protoprezbiteral și înainte de alegere să se prezinte poporului în biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protoprezbiteral ortodox român al tractului Bistrița în conțelegere cu comitetele parohiale.

Blașfalăul de-sus, în 4/17 Iulie 1908.

Vasile Bălan
adm. ppresb.

Nr. 825/908.

[191] 2—3

Concurs.

În conformitate cu rezoluția consistorială Nr. 1357 Școl. a. c. se scrie concurs cu termen de 30 zile, pentru postul al II-lea învățătoresc din **Parau** pe lângă salarul legal.

Cel ales, este datoriu a instrui elevii, în cântările bisericești și a cânta cu ei răspunsurile dela sfta liturgie presum și a ocupa elevii cu grădinaritul.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat.

Făgăraș, în 4 Iuliu 1908.

Oficiul protoprezbiteral gr.-or.

Nicolae Borzea
protopop.

Săpun de lapte de lilie

Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 20—40

Baia de cură din Rodbav (Nádpatak)

băi cu izvoare de jod, sulfur și sare; înlocuiește apele din Lipik, Hall și Csiz, contra boalelor reumatice și ischiasului cu rezultate de vindecare neîntrecute; la boale femeiești, anemie și nervozitate are rezultate vindecătoare deosebite.

Sezonul: Dela sfârșitul lui Maiu până la începutul lui Septembrie.

Drum de o oară dela stația căilor ferate în comitatul Târnavei mari.

Păduri, parcuri umbroase, locuințe moderne, muzică, întreținere de clasa primă, reducere considerabilă la prețul odărilor, înainte și după rezon.

Stațiune: Sănbăta inferioară, unde se capătă în tot timpul trăsuri.

Oficiul poștal: Cincul mare, cu circulație poștală zilnică.

Prospecte să trimit și cu deslușiri servește cu cea mai mare plăcere

[192] 2—3

Direcțiunea băilor.

APĂ MINERALĂ PHOENIX

DIN BUZIĂȘ

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi impropătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale esecruiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.
(286) 66—100

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16—

— Modele de cusături românești caet I. —50

— Modele de cusături românești caet II. 1—

A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III & 1—